

VINDPLAATSEN EN VERSPREIDING

A.D.J. Meeuse

Molluscan sites and distribution

The registration of the distribution of molluscs in the Netherlands in the form of distribution maps is discussed.

Het belang van verspreidingskaartjes voor de faunistiek behoeft niet nader te worden toegelicht. Regionaal (onder anderen in Groot Brittannië) maar ook in E.E.S.-verband worden zulke verspreidingskaartjes van Evertibrata samengesteld. Betrouwbare vindplaatsen van goed gedomineerde land- en zoetwatermollusken worden in kaart gebracht op stafkaart-hokken van een vastgestelde oppervlakte (bijvoorbeeld 4 km²) waarin de kaart is verdeeld. Het nut van deze manier van registratie is duidelijk omdat men in één oogopslag diverse conclusies kan trekken over een uitbreider of een meer locale (endemische) verspreiding en men ook een indruk kan krijgen van de bio-coenose. Zulke kaartjes maken niet zelden deel uit van een publicatie, maar kunnen ook afzonderlijk worden gepubliceerd en dan kan het formaat een rol spelen. De kaartjes zijn momentopnamen, maar kunnen ook dienen om de voorgeschiedenis van een soort te bepalen door de situatie van bijvoorbeeld 50 jaar geleden in kaart te brengen. Uitbreiding of inkrimping van het areaal, disjuncties en vestiging en verspreiding van recentelijk binnengedrongen soorten zijn dan na te gaan. Zo kan bijvoorbeeld ook de achteruitgang van soorten worden vastgesteld, waarna ze zo nodig op de lijst van bedreigde soorten kunnen worden geplaatst. De vindplaats behoort zo mogelijk ook te worden voorzien van meer gegevens zoals de geaardheid van de lokatie, die gelegen moet zijn binnen onze landsgrenzen maar voor mariene taxa moet mijns inziens ook een strook langs de kust tot een breedte van 1 of 2 km worden meegerekend. Bij aflandige wind spoelen behalve schelpen ook exemplaren aan met een levende inhoud of vleesresten. Op drijvende voorwerpen levend aangevoerde of met zeewier op het strand aangespoelde soorten zijn niet altijd als inheems te beschouwen. Lege

schelpen op stranden mag men meestal niet meetellen. Er is alle reden om andere details te vermelden zoals:

- plaatselijk talrijk
- slechts enkele exemplaren of slechts één exemplaar waargenomen
 - juveniel of volgroeid
 - actief of in rust-stadium
 - fouragerend op plant of op paddestoel
 - op of onder stenen (Chitonidae)
 - op afgevallen takken of op een boomstam
 - uit gruis, gezeefd uit strooisel of aangespoeld

Zulke gegevens kunnen van belang zijn voor diegenen die de kaartjes willen raadplegen voor een faunistisch of oecologisch onderzoek. Daarom is het aan te bevelen om iets over het biotoop te vermelden: sloot, plas (meer), moeras- of rietland, schor, loofbos, op kruidachtige gewassen of struiken, in tuin of park of kassen. Een tijd geleden verzamelde ik mollusken in warme kassen van botanische tuinen waaronder veel exoten. Mogen wij die 'inheems' noemen?

De gegevens voor de kaartjes kunnen uiteraard in het geheugen van een computer worden opgeslagen als databank en die zijn dan voor de geïnteresseerden gemakkelijker te raadplegen. Kaartjes van recent in ons land binnengedrongen soorten zijn natuurlijk interessant omdat men de eventuele inburgering te zijner tijd kan volgen.

Literatuur

MEEUSE, A.D.J. & B. HUBERT, 1949. The Mollusc Fauna of Glasshouses in the Netherlands. *Basteria*, 13: 1-30, pl. 1-3.

Adres van de auteur:

zie bladzijde 20